

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 40 S

(2012–2013)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til inngåelse av nordisk konvensjon om trygd av 12. juni 2012

*Tilråding fra Utenriksdepartementet 30. november 2012,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Den gjeldende nordiske konvensjonen om trygd av 18. august 2003 tilpasser trygdekoordineringen mellom de nordiske landene til fellesskapsreglene på området, dvs. forordningene (EØF) nr. 1408/71 og nr. 574/72. Indirekte er konvensjonen også tilpasset forordning (EF) nr. 859/2003, som gir koordineringsforordningene virkning for statsborgere fra land utenfor EU-området (tredjelandsborgere). Denne forordningen gjaldt ikke for Island, Liechtenstein og Norge, og heller ikke for Danmark på grunn av en dansk reservasjon med hensyn til rettslig samarbeid etter EU-traktaten. Den nordiske konvensjonen gjør imidlertid trygdeforordningene gjeldende for alle som har vært trygdemedlemmer i de nordiske land, dvs. også tredjelandsborgere.

Innenfor EU er de nevnte trygdeforordningene erstattet av nye forordninger fra 1. mai 2010. Hovedforordningen er nå forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger, med gjennomføringsforordningen (EF) nr. 987/2009. De nye forordningene er innlemmet i EØS-avtalen og trådte i kraft for EFTA-statene 1. juni 2012.

På denne bakgrunn er det utarbeidet en ny nordisk konvensjon om trygd som ble undertegnet 12. juni 2012. Den nye konvensjonen er tilpasset forordning 883/2004 som blant annet har en utvidet personkrets, idet den omfatter også perso-

ner som ikke har vært arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende (ikke-yrkesaktive). Den nye konvensjonen viderefører i hovedtrekk de tidligere koordineringsreglene i EØS-området og Norden. Personkretsen for den nye konvensjonen svarer til personkretsen for konvensjonen av 2003. Konvensjonen gir også regler om behandlingen av internordiske saker på vanskelige områder (familieytelser der vilkårene er oppfylt i ulike land, avgjørelsen av hvor en person skal anses bosatt).

Konvensjonen antas å være av særlig viktighet slik at Stortingets samtykke til inngåelse er nødvendig i medhold av Grunnlovens § 26 andre ledd.

Konvensjonen i norsk tekst følge som trykt vedlegg til proposisjonen.

2 Forhandlingene om ny nordisk konvensjon om trygd

På EU-kommisjonens initiativ ble det i 1998 startet opp et omfattende arbeid for å forenkle og modernisere trygdeforordningene. Forordningene hadde blitt endret en rekke ganger, blant annet som tilpasninger til viktige prinsippavgjørelser i EF-domstolen og endringer i medlemslandenes trygdeordninger. Ny hovedforordning, forordning 883/2004, ble vedtatt av Europaparlamentet og Rådet 29. april 2004, mens gjennomføringsforordningen, forordning 987/2009, samt

en endringsforordning til forordning 883/2004, forordning (EF) nr. 988/2009, først ble vedtatt 16. september 2009. De tre forordningene fikk anvendelse i EU fra 1. mai 2010.

Forordning 859/2003 om tredjelandsborgere er tilsvarende avløst av forordning (EF) nr. 1231/2010, som gir de nye forordningene virkning for tredjelandsborgere.

De nye forordningene gjorde det nødvendig med tekniske tilpasninger i den nordiske konvensjonen. Forordning 883/2004 inneholder også enkelte nye regler som det måtte tas hensyn til i en revidert konvensjon. Først og fremst har den nye forordningen en utvidet personkrets, idet den inkluderer også EU-borgere som ikke har vært arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende, men som er bosatt i en medlemsstat (ikke-yrkesaktive), samt deres familiemedlemmer og etterlatte. Forordning 1231/2010 utvider dette til ikke-yrkesaktive som er bosatt i EU-land, men er statsborgere i et land utenfor EU.

Den permanente nordiske trygdegruppen under EK-S (Nordisk embetsmannskomite for helse- og sosialspørsmål) nedsatte en arbeidsgruppe til å vurdere spørsmålet om revisjon av den nordiske konvensjonen av 2003. Arbeidsgruppen kom til at det var mest hensiktsmessig at konvensjonen ble erstattet av en ny nordisk konvensjon om trygd, og forslag til dette ble lagt fram sommeren 2009. Konvensjonsteksten er blitt utførlig drøftet i den permanente trygdegruppen, og endelig tekst forelå våren 2011.

Under forhandlingene ble det blant annet reist spørsmål om det fortsatt var behov for en nordisk konvensjon om trygd. Bakgrunnen var at koordineringen av trygd mellom de nordiske landene i alt vesentlig skjer etter EU-forordningene, og dermed etter regler som bare i begrenset utstrekning kan suppleres gjennom en nordisk konvensjon. Det var likevel enighet om at konvensjonen er viktig for det nordiske samarbeidet og bør beholdes, men tilpasses de nye forordningene innenfor EU.

Det ble under forhandlingene framhevet at den nordiske konvensjonen om trygd er avgjørende for å trekke Færøyene og Grønland inn i det nordiske trygdesamarbeidet. Disse områdene er ikke omfattet av EU eller av EØS-avtalen, og er dermed heller ikke omfattet av forordningen. I likhet med tidligere nordiske konvensjoner, sikrer utkastet til ny konvensjon at koordineringen av trygderettighetene for personer som flytter mellom disse områdene og de andre nordiske landene eller tar arbeid over grensene, skjer etter forordningen og dermed etter de samme reglene som i internordiske saker for øvrig.

2.1 Generelt om innholdet i ny nordisk konvensjon om trygd

Den nye konvensjonen er i store trekk utformet som de tidligere nordiske trygdekonvensjonene, og har store likhetstrekk også med bilaterale avtaler som regulerer trygdespørsmål. Anvendelsesområdet for konvensjonen skal svare til forordningens anvendelsesområde. Personkretsen er personer som omfattes av forordningene, og videre personer som er eller har vært omfattet av lovgivningen i et nordisk land (dette trekker også tredjelandsborgere inn i personkretsen). I tillegg kommer familiemedlemmer eller etterlatte som avleder rettigheter fra de nevnte persongruppene.

Konvensjonen inneholder Danmarks forbehold i relasjon til tredjelandsborgere, som omfatter forordningens regler om familieytelser, reglene om arbeidsløse som reiser til en annen stat for å søke arbeid og konvensjonens regler om grunnpensjon.

I motsetning til bestemmelsene om grunnpensjon i gjeldende konvensjon, omhandles nå bare *utbetalingen* av grunnpensjon, og det sies bare at den grunnpensjon personer ellers har rett til, kan utbetales i EØS-området i samsvar med forordningen. Det framgår ikke direkte hvem som har rett til grunnpensjon eller rett til utbetaling i EØS-området. Dette må ses i sammenheng med ulikheter i de nordiske landenes tilpasninger i vedleggene til forordningen/EØS-avtalen. Den nye konvensjonen har ikke regler om arbeidspensjon/inntektspensjon, som dermed vil bli regulert helt ut etter forordningen.

De tidligere nordiske konvensjonene om trygd har hatt en regel som i enkelte tilfelle har gitt rettigheter utover det som følger av forordningen, blant annet dekning av merutgifter ved hjemreise når en person er blitt syk/skadet i et annet nordisk land enn bostedslandet, og sykdommen/skaden medfører ekstrautgifter på grunn av annen reisemåte mv. Denne regelen er opprettholdt også i den nye konvensjonen.

Videre opprettholdes lempningene med hensyn til opptjeningsperioder for arbeidsløse som innen fem år vender tilbake til et land der de tidligere fylte vilkårene for ytelse.

Regler om samordning når pensjon etter lovgivningen i to eller flere land skal beregnes på grunnlag av antatte framtidige opptjeningsperioder bestemmer at slike perioder ikke skal medregnes fullt ut i samtlige berørte land, men avpasses etter den faktiske tiden i landene, slik at dobbeltpensjonering unngås.

Konvensjonen legger opp til at landene skal gi avkall på refusjonsoppgjør når et nordisk land har hatt utgifter til behandling mv. av trygdemedlemmer i et annet nordisk land. Etter forordningen kan slike utgifter kreves refundert av den kompetente staten, dvs. det land som har ansvaret for trygddekningen. Refusjonsavkallet omfatter som tidligere helsetjenester og ytelser til arbeidsløse. I den nye konvensjonen omfatter refusjonsavkallet også utgifter til tiltak ved rehabilitering.

På visse områder kan landene etter konvensjonen inngå avtaler for å løse problemer til beste for den enkelte. Et viktig framsteg er at det er tatt inn spesifikke bestemmelser om samarbeid med hensyn til rehabilitering. Dette er et område der det kan oppstå vanskeligheter for personer som har vært yrkesaktive i ett nordisk land, men som har bosted i et annet nordisk land og oppholder seg der i rehabiliteringsfasen. Samarbeid er også hovedansvaret når konvensjonen bestemmer at det skal inngås en administrativ avtale og videre gir enkelte regler om administrativt samarbeid og forbindelsesorganer. Det kan i tillegg nevnes bestemmelser som tilstreber en felles nordisk forståelse på områder der forordningen ikke gir en klar løsning.

Færøyene og Grønland forutsettes å slutte seg til konvensjonen ved særskilt meddelelse etter artikkel 16 nr. 3, og det skal i forbindelse med tiltrøden også opplyses om disse ønsker de samme forbehold som Danmark i relasjon til tredjelandsborgere. Åland forutsettes også å gi særskilt meddelelse om å tiltre konvensjonen.

3 Nærmere om de enkelte bestemmelsene i konvensjonen

Fortalen framhever at de nordiske land siden avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS-avtalen) trådte i kraft anvender de europeiske bestemmelsene om trygdekoordinering, og redegjør kort for bakgrunnen for at den nordiske konvensjonen av 18. august 2003 bør erstattes av en ny konvensjon.

Artikkel 1 inneholder definisjoner. I følge nr. 1 pkt. 1 omfatter «nordisk land» også Færøyene og Grønland, og dessuten Åland.

Nr. 1 pkt. 2 og 3 angir hva som menes med uttrykkene «forordningen» og «gjennomføringsforordningen», dvs. forordning 883/2004 og forordning 987/2009. Det presiseres at uttrykkene også omfatter de enkelte landenes tilpasninger til forordningene, for Islands og Norges

del de tilpasninger som framgår av vedlegg VI til EØS-avtalen.

Definisjonen av «grunnpensjon» i nr. 1 pkt. 4 er endret i forhold til nåværende konvensjon. Mens grunnpensjon i nåværende konvensjon er pensjon som ikke er basert på inntektsgivende arbeid, dvs. en indirekte definisjon, er grunnpensjon i den nye konvensjonen pensjon basert på bosetting, og eventuelle tillegg til slik pensjon. Det forutsettes angitt i vedlegg 1 til den administrative avtalen hvilke ytelser som regnes som grunnpensjon i de ulike nordiske landene.

Nåværende konvensjons definisjon av «arbeidspensjon» utgår, fordi slik pensjon reguleres fullt ut etter bestemmelsene i den nye forordningen og ikke i konvensjonen, og definisjonen av «bosatt» er flyttet til en egen artikkel – artikkel 5.

I nr. 2 fastslås at andre uttrykk i konvensjonen har den samme betydning som i forordningene eller eventuelt den samme betydning som i nasjonal lovgivning (når dette ikke griper inn i forordningenes regler).

Artikkel 2 fastsetter at saksområdene for konvensjonen skal som i dag svare til forordningenes saksområder.

Artikkel 3 nr. 1 og 2 angir den personkrets som generelt kan påberope seg konvensjonen: Alle personer som omfattes av forordningen og i tillegg personer som ikke omfattes av forordningen, men som er eller har vært omfattet av lovgivningen i et nordisk land, samt deres familiemedlemmer eller etterlatte. Dette trekker statsborgere i land utenfor EØS-området (tredjelandsborgere) inn i konvensjonens personkrets.

Nr. 3 omhandler de unntak som gjelder for Danmark i forhold til tredjelandsborgere. Unntaket omfatter forordningen kapittel 8 om familieytelser, forordningen artikkel 64 om arbeidsløse personer som reiser til en annen medlemsstat og konvensjonens regler om grunnpensjon. Med hensyn til disse reglene, forbeholder Danmark seg å anvende konvensjonen bare i relasjon til nordiske borgere. Bakgrunnen er at EU-forordningen om tredjelandsborgeres trygderettigheter ikke gjelder for Danmark.

Artikkel 4 tilsvarer nåværende konvensjon artikkel 4. Det fastslås at forordningens og gjennomføringsforordningens regler skal anvendes på alle som omfattes av konvensjonen og som er bosatt i et nordisk land. På bakgrunn av denne artikkelen får forordningenes bestemmelser anvendelse på tredjelandsborgere bosatt i Norden. Unntakene fra dette finnes i konvensjonen artikkel 3 nr. 3 og er omtalt ovenfor.

Artikkel 5 presiserer at en person er bosatt i et nordisk land i henhold til nasjonal lovgivning. Ved konflikt om hvilken lovgivning som skal anvendes på en person, anses personen å være bosatt i det nordiske land der han eller hun er folkeregistrert, om ikke særskilte grunner tilsier noe annet. Folkeregistrert innbærer folkeregistrert som bosatt. I utgangspunktet kan en person være folkeregistrert i bare ett nordisk land. Dobbelregistrering kan imidlertid forekomme i overgangsfaser inntil feilen rettes opp. Særlige grunner som kan tilsi at trygdemedlemskapet bør avvike fra folkeregistreringen følger av forordning 883/2004, som gir retningslinjer for hvordan en persons bosetting skal fastslås når to eller flere lands institusjoner er uenige.

Artikkel 6 tilsvarende artikkel 6 i den nåværende konvensjonen, og bestemmer at arbeid på et lands kontinentalsokkel skal regnes som arbeid i dette landet. Regelen er nødvendig fordi EØS-avtalen ikke omfatter kontinentalsokkelen.

Artikkel 7 tilsvarende artikkel 7 i den nåværende konvensjonen, og bestemmer at oppholdslandet skal dekke merutgifter pga. sykdom ved hjemreise til bostedslandet når en person er blitt syk i oppholdslandet. Konvensjonen gir her utvidede rettigheter i forhold til forordningen. Retten til å få dekket merutgifter til hjemreise gjelder ikke ved planlagt behandling i et annet nordisk land enn bostedslandet.

Artikkel 8 erstatter artikkel 8 og 9 i den nåværende konvensjonen og fastsetter at en person er, så lenge han eller hun er bosatt i et EØS-land, berettiget til den grunnpensjon som han eller hun har opptjent rett til i et nordisk land, på de samme vilkår som gjelder etter forordningen (inkludert oppføringer i vedleggene) eller som følger av konvensjonen selv. Grunnpensjon betyr i denne sammenheng botidsbasert pensjon, og videre tillegg som ytes til den som mangler eller har lav arbeidspensjon (inntektsbasert pensjon), jf. definisjonen i artikkel 1 nr. 1 pkt. 4. Bestemmelsene om grunnpensjon er betydelig endret i forhold til nåværende konvensjon fordi de nordiske landenes tilpasninger til forordningen på dette punktet er svært forskjellige.

Artikkel 9 tilsvarende artikkel 10 i den nåværende konvensjonen, men med endret henvisning til forordningen. Både gammel og ny forordning åpner for at land som beregner sin pensjon, vanligvis uføre- eller etterlattepensjon, på grunnlag av antatte framtidige opptjeningsperioder, kan inngå avtale med andre land for å unngå at slike framtidige perioder blir medregnet samtidig i to eller flere land. Artikkel 9 i den nordiske konvensjonen

innebærer at det inngås en slik avtale mellom de nordiske landene.

Artikkel 10 tilsvarende artikkel 12 i den nåværende konvensjonen, men henvisningen til relevant bestemmelse i forordningen er endret fra artikkel 67 nr. 3 i forordning 1408/71 til artikkel 61 nr. 2 i forordning 883/2004. Artikkelen opprettholder lempningene mht. opptjeningsperioder for arbeidsløse som innen fem år vender tilbake til et land der de tidligere fylte vilkårene for ytelse.

Artikkel 11 gir regler om beregningen av familieytelser (for eksempel barnetrygd) i saker der det foreligger rett til slike ytelse i ulike land. Hensikten er å sikre en lik praksis mellom de nordiske landene på et område der forordningen ikke gir en klar løsning. Forordningens regler er vanskelige å tolke og anvende når det gjelder hvordan differansebeløp skal beregnes. For Sveriges del gjelder dessuten ifølge dommen i Kuusijärvi-saken at «föräldrapenning», som beregnes på grunnlag av bortfalt inntekt, skal behandles som en familieytelse. Tilsvarende finnes ikke i de andre nordiske landene.

I nr. 1 bestemmes derfor at det ved beregning av tilleggsbeløp (differansebeløp) eller beløp som kan holdes tilbake, ikke skal tas hensyn til ytelse som tar sikte på å kompensere for inntektsbortfall på grunn av foreldreskap. Artikkelen nr. 2 slår fast at beregningene skal gjøres per barn, hvilket antas å øke forutsigbarheten og dermed rettssikkerheten, og dessuten innebærer en forenkling for administrasjonene.

Artikkel 12 gir regler om samarbeid ved rehabilitering. På dette området har det vært problemer for personer som har vært yrkesaktive i ett nordisk land, men har bosted i et annet, og oppholder seg der i rehabiliteringsfasen. Nr. 1 gir slike personer rett til arbeidsrettet rehabilitering i bostedslandet etter initiativ fra den kompetente staten og etter samråd mellom de berørte institusjonene. Dette sikrer mulighetene til rehabilitering ved bosetting utenfor den kompetente staten. Derimot kommer avgjørelsen om når en person er ferdig rehabilitert, og hva som da skal skje, til å bli truffet etter reglene i den kompetente staten, hvilket kan medføre at personen etter at rehabilitering er forsøkt, likevel ikke er berettiget til en ytelse. Om tiltaket, for eksempel arbeidstrening, kan medføre skifte av trygdemedlemskap, skal myndighetene gjennom avtaler i henhold til forordningen artikkel 16 løse situasjonen til den enkeltes beste. Dette framgår av nr. 2. Spørsmålet om skifte av trygdemedlemskap oppstår blant annet som følge av forordningens regel om trygdemedlemskap i arbeidslandet. Utgifter for

bostedslandet til tiltak som nevnt i artikkelens nr. 1 omfattes av artikkel 15 om refusjonsavkall mellom de nordiske landene.

Artikkel 13 Reglene om gjennomføringsbestemmelser i den tidligere konvensjonen forsterkes i den nye konvensjonen artikkel 13 ved at det skal inngås en administrativ avtale med de nødvendige bestemmelser for å sikre en enhetlig nordisk anvendelse av konvensjonen.

Artikkel 14 nr. 1 fastslår at nordiske myndigheter og institusjoner skal bistå hverandre ved gjennomføringen av konvensjonen. Kravene til samarbeid vil øke i takt med at behandlingen av trygdesaker i grenseoverskridende situasjoner i økende grad skjer elektronisk. I *nr. 2* understrekes blant annet betydningen av samarbeid i lovvalgsspørsmål, der avtaler etter forordningen artikkel 16 kan brukes for å oppnå resultater til den enkeltes beste.

Etter *nr. 3* skal de kompetente myndighetene i hvert land utpeke forbindelsesorganer til å utføre oppgavene etter konvensjonen. Dette tar blant annet sikte på at det skal være klart for landene hvor henvendelser til hvert enkelt av dem skal rettes.

Artikkel 15 nr. 1 og 2 omhandler, i likhet med artikkel 15 nr. 1 i den nåværende konvensjonen, avkall på refusjonskrav mellom landene for utgifter et nordisk land har hatt på vegne av et annet nordisk land. Dette gjelder som tidligere utgifter til helsetjenester og ytelser til arbeidsløse. Refusjonsavkallet utvides imidlertid til å omfatte også utgifter til rehabilitering i henhold til artikkel 12 nr. 1.

Eksempelvis betyr refusjonsavkallet at Norge ikke skal fremme krav om refusjon av utgifter til helsetjenester som medlemmer i svensk trygd har fått i Norge, og Sverige skal ikke fremme tilsvarende krav for behandling av medlemmer i folketrygden i Sverige. Forordningen legger i utgangspunktet opp til at det skal skje slike refusjonsoppgjør, men gir hjemmel for avtaler mellom landene tilsvarende artikkel 15.

Nr. 3 tilsvarende artikkel 15 nr. 2 i gjeldende konvensjon og innebærer at refusjonsavkallet ikke omfatter utgifter til planlagt behandling, dvs. når en person reiser til et annet nordisk land med sikte nettopp på å få behandling der. Refusjonsavkallet omfatter heller ikke behandling etter forordningen artikkel 28 nr. 1 om tidligere grensearbeideres rett til å fortsette behandling som ble påbegynt i siste arbeidsland.

Artikkel 16 inneholder bestemmelser om konvensjonens ikrafttredelse. Konvensjonen trer i kraft, under forutsetning av at vedlegg VI til EØS-

avtalen tilpasses forordning (EF) nr. 883/2004, den første dagen i den tredje måneden etter den måneden da samtlige regjeringer har meddelt at alle vilkår for konvensjonens ikrafttredelse er oppfylt.

For Færøyenes, Grønlands og Ålands vedkommende trer konvensjonen i kraft 30 dager etter at Danmarks, respektive Finlands, regjering har meddelt det danske utenriksministeriet at Færøyenes og Grønlands landsstyrelser, respektive Ålands lagting, har meddelt at konvensjonen skal gjelde for Færøyene og Grønland, respektive Åland.

Det presiseres blant annet at Færøyene og Grønland i forbindelse med sin tilslutning skal ta stilling til om man skal ha de samme unntak for tredjelandsborgere som Danmark (artikkel 3 nr. 3).

Artikkel 17 fastsetter at konvensjonen kan sies opp etter visse frister.

Artikkel 18 sier at når konvensjonen trer i kraft, opphører den nordiske konvensjonen om trygd av 18. august 2003, samt overgangsbestemmelser. Ikrafttredelse for Færøyene og Grønland vil skje senere enn for de øvrige nordiske landene, og det presiseres derfor at den nåværende konvensjonen fortsatt gjelder for disse områdene fram til den nye konvensjonen trer i kraft, men gyldigheten skal ikke forlenges utover ett år etter den nye konvensjonens ikrafttredelse (i Norden for øvrig).

Det presiseres videre at de ytelsesbeløp som gis ved konvensjonens ikrafttredelse ikke skal reduseres for så vidt gjelder ytelser som omfattes av konvensjonen. Dette forbeholdet, som er videreført fra tidligere nordiske konvensjoner, får betydning for bidragsforskott, som ifølge praksis i EU-domstolen er en koordineringsytelse (familieytelse) etter forordning 1408/71, men som eksplisitt er unntatt fra koordineringsreglens virkeområde etter forordning 883/2004 artikkel 1 bokstav z.

Nr. 2 presiserer at grunnpensjon for tidsrom før konvensjonen om trygd av 1992 trådte i kraft, skal ytes av det land som utbetaler arbeidspensjon for de samme periodene. Bestemmelsen har betydning for personer som før 1994 bodde i ett nordisk land og arbeidet i et annet. Det bestemmes også at dersom det er opptjent arbeidspensjon fra to land samtidig, hvilket var mulig før 1994, skal grunnpensjon bare ytes fra det arbeidsland der personen var bosatt. Bakgrunnen for disse bestemmelsene er ordningen før 1994, da bostedslandet skulle yte grunnpensjon for botid/opptjeningstid i samtlige nordiske land,

mens arbeidspensjon skulle utbetales av det land der den var opptjent. Dette medførte at to land utbetalte pensjon for samme opptjeningsperiode, hvilket ikke er mulig verken etter gammel eller ny forordning. I de nordiske trygdekonvensjonene av 1992 og 2003 var det derfor gitt regler om omregning av ytelser i slike saker til ytelser i tråd med forordning 1408/71. Artikkel 18 nr. 2 i den nye nordiske konvensjonen tar sikte på å opprettholde resultatet av disse omregningene, men det antas ikke lenger nødvendig å opprettholde selve muligheten til omregning av løpende pensjoner.

Nr. 3 tilsvarer artikkel 18 nr. 3 i nåværende konvensjon og bestemmer at krav som settes fram etter at konvensjonen har trådt i kraft skal behandles etter konvensjonen også når det gjelder ytelser for tidsrom før ikrafttredelsen.

Artikkel 19 fastsetter at Danmark (som tidligere) er depositar for konvensjonen.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Den økte vektleggingen av administrativt samarbeid og klarere oppgaver når det gjelder rehabilitering i saker der et annet land er kompetent stat, kan i noen grad medføre merarbeid og merutgifter. Samtidig forventes de nye reglene om behandlingen av internordiske saker å innebære administrative fordeler. Mer effektiv rehabilitering kan gi innsparinger på stønadsbudsjettene ved at personer kommer raskere tilbake i arbeid. Det antas derfor at konvensjonen kan gjennomføres innenfor gjeldende budsjettammer.

5 Konklusjon og tilråding

Den nye konvensjon gir det nordiske trygdesamarbeidet en klarere og sterkere forankring enn i de tidligere konvensjonene, noe som legger til rette for å redusere og motvirke grensehindre. Den nye konvensjonen innebærer at den internordiske trygdekoordineringen tilpasses de endringer som følger av de nye trygdeforordningene, som allerede får anvendelse i EU og som nå (fra 1. juni 2012) får anvendelse også for EFTA-landene Island, Liechtenstein og Norge ved innlemmelsen i EØS-avtalen.

Den nye konvensjonen er i likhet med konvensjonen av 2003 av stor betydning for Norge, Island og Danmark i forhold til tredjelandborgere, fordi det bare er konvensjonen som gir grunnlag for å anvende forordningen på denne gruppen i internordiske saker.

Konvensjonen er også nødvendig for at Grønland og Færøyene skal kunne delta i den nordiske trygdekoordineringen på samme grunnlag som de øvrige nordiske landene.

Arbeidsdepartementet tilrår at konvensjonen inngås. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til inngåelse av nordisk konvensjon om trygd av 12. juni 2012.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til inngåelse av nordisk konvensjon om trygd av 12. juni 2012, i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag
til vedtak om samtykke til inngåelse av nordisk konvensjon om trygd av 12. juni 2012

I

Stortinget samtykker i inngåelse av nordisk konvensjon om trygd av 12. juni 2012.

Vedlegg 1

Nordisk konvensjon om trygd

Regjeringene i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige,

som siden avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS-avtalen) trådte i kraft anvender de europeiske bestemmelsene om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familie-medlemmer som flytter innenfor fellesskapet også når det gjelder personer som flytter mellom de nordiske landene,

som sist den 18. august 2003 inngikk en nordisk konvensjon om trygd som komplement til den europeiske forordningen om anvendelse av trygdeordninger, der de nordiske landene har forpliktet seg til i stor utstrekning å anvende forordningens bestemmelser innenfor Norden også på visse persongrupper som forordningen ikke kommer til direkte anvendelse på, nemlig personer som ikke er statsborgere i et EØS-land, eller som ikke er eller har vært arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende i forordningens forstand,

som ønsker å inngå en konvensjon om trygd som bygger på prinsippene i forordning (EF) nr. 883/2004 og som er i overensstemmelse med dens grunnleggende idé,

som vil tilpasse den nordiske konvensjonen til forordning (EF) nr. 883/2004, som også omfatter personer som ikke er eller har vært arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende, til gjennomføringsbestemmelsene til denne forordningen (EF) nr. 987/2009 og til utviklingen i de nordiske landenes lovgivning om trygd,

som tar hensyn til at det er et riksfellesskap mellom Danmark, Færøyene og Grønland og at Færøyene og Grønland ikke er medlemmer i Den europeiske unionen eller omfattes av EØS-avtalen,

har blitt enige om å inngå en ny nordisk konvensjon om trygd. Denne konvensjonen kompletterer EU-forordningene og gir i visse tilfelle ytterligere rettigheter for personer som flytter mellom de nordiske landene.

Konvensjonen har den ordlyd som følger nedenfor:

Avdeling I

Alminnelige bestemmelser

Artikkel 1

Definisjoner

1. I denne konvensjonen betyr uttrykkene

- 1) «nordisk land»

hvert og ett av de kontraherende landene samt de selvstyrte områdene Færøyene og Grønland, som har egen kompetanse innenfor de områdene som konvensjonen omfatter, og Åland, i den utstrekning disse områdene har gitt sitt samtykke til at konvensjonen skal gjelde for dem;

- 2) «forordningen»

forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger med den ordlyd som til enhver tid gjelder mellom de nordiske landene og med de tilpasninger som til enhver tid følger av vedlegg VI til Avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet av 2. mai 1992 (EØS-avtalen);

- 3) «gjennomføringsforordningen»

forordning (EF) nr. 987/2009 om gjennomføringsbestemmelser til forordningen (EF) nr. 883/2004 med den ordlyd som til enhver tid gjelder mellom de nordiske landene og med de tilpasninger som til enhver tid følger av vedlegg VI til Avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet av 2. mai 1992 (EØS-avtalen);

- 4) «grunnpensjon»

pensjon basert på bosetning og tillegg til pensjon som ytes til den som mangler eller har lav arbeidspensjon; se vedlegg 1 til den administrative avtalen til denne konvensjonen, der det angis hvilke ytelser som regnes som grunnpensjon i de ulike nordiske landene.

2. Andre uttrykk som forekommer i denne konvensjonen har det innhold som de har i forordningen, gjennomføringsforordningen eller i de nordiske landenes nasjonale lovgivninger.

*Artikkel 2***Saksområder**

Denne konvensjonen får anvendelse på all lovgivning som omfattes av forordningens saksområder.

*Artikkel 3***Personkrets**

1. Denne konvensjonen gjelder personer som omfattes av forordningens personkrets og som er eller har vært omfattet av lovgivningen i et nordisk land.
2. Denne konvensjonen gjelder videre følgende personer som ikke omfattes av forordningens personkrets
  - a. personer som er eller har vært omfattet av lovgivningen i et nordisk land,
  - b. familiemedlemmer eller etterlatte som avleder rettigheter fra personer som nevnt under bokstav a.
3. For Danmark gjelder bestemmelsene i nr. 1 og 2 bare statsborgere i et nordisk land når det gjelder anvendelsen av
  - a. kapittel 8 i forordning om familieytelser
  - b. artikkel 64 i forordningen om arbeidsløse personer som reiser til en annen medlemsstat,
  - c. reglene om grunnpensjon.

*Artikkel 4***Utvidet anvendelse av forordningen**

Om ikke annet sies i denne konvensjonen, utvides anvendelsen av forordningen og gjennomføringsforordningen til alle personer som omfattes av denne konvensjonen og som er bosatt i et nordisk land.

*Avdeling II***Bestemmelser om hvilken lovgivning som skal anvendes***Artikkel 5***Bosatt**

En person er bosatt i et nordisk land i henhold til nasjonal lovgivning. Ved konflikt om hvilken lovgivning som skal anvendes på en person, anses personen å være bosatt i det nordiske land der han eller hun er folkeregistrert, om ikke særskilte grunner tilsier noe annet.

*Artikkel 6***Arbeid på kontinentalsokkelen**

Ved anvendelsen av bestemmelsene i forordningens avdeling II regnes også arbeid med undersøkelse og utvinning av naturforekomster på et lands kontinentalsokkel som arbeid i det landet.

*Avdeling III***Særskilte bestemmelser om retten til ytelser***Kapitel 1***Sykdom***Artikkel 7***Godtgjørelse for kostnader ved hjemreise**

1. For en person som er bosatt i et nordisk land og har rett til naturalytelser der og som mottar sykehjelp under midlertidig opphold i et annet nordisk land, skal oppholdslandet dekke de merutgifter ved hjemreise til bostedslandet som oppstår ved at vedkommende på grunn av sin sykdomstilstand må benytte en dyrere reisemåte enn han eller hun ellers ville ha benyttet.
2. Bestemmelsen i nr. 1 får ikke anvendelse på personer som får tillatelse til å reise til et annet nordisk land for å få nødvendig behandling der.

*Kapitel 2***Ytelser ved uførhet, alder og dødsfall***Artikkel 8***Grunnpensjon ved bosetting i et EØS-land**

En person er, så lenge han eller hun er bosatt i et EØS-land, berettiget til den grunnpensjon som han eller hun har opptjent rett til i et nordisk land, på de samme vilkår som gjelder etter forordningen eller som følger av denne konvensjonen.

*Artikkel 9***Avtale i henhold til artikkel 54 nr. 2 bokstav b i) i forordningen**

Er vilkårene som gjelder for å beregne pensjon på grunnlag også av framtidige trygde- eller botidsperioder som ville ha blitt fullført dersom pensjonstilfellet ikke hadde inntruffet, oppfylt i mer enn ett nordisk land, medregnes bare en del av de framtidige periodene ved beregningen i hvert av landene. Denne delen bestemmes på grunnlag av de faktiske trygde- eller botidsperiodene som

anvendes ved pensjonsberegningen, etter forholdet mellom den faktiske perioden i landet og den samlede faktiske perioden i landene.

Kapitel 3

Ytelser ved arbeidsløshet

Artikkel 10

Unntak fra krav om fullførte perioder

Kravet om trygdeperioder, ansettelsesperioder eller perioder med virksomhet som selvstendig næringsdrivende i henhold til artikkel 61 nr. 2 i forordningen, gjelder ikke den som enten har utført arbeid i et slikt omfang at han eller hun har vært omfattet av lovgivningen om ytelser ved arbeidsløshet eller har mottatt slike ytelser i det nordiske land der krav om ytelser framsettes. Arbeidet skal likevel være utført eller ytelser ved arbeidsløshet være mottatt innenfor en femårsperiode fra den dato vedkommende melder seg som arbeidssøkende hos den offentlige arbeidsformidlingen eller eventuelt fra den dato han eller hun søker om medlemskap i vedkommende arbeidsløshetskasse.

Kapitel 4

Familieytelser

Artikkel 11

Beregning av tilleggsbeløp og overskytende beløp

1. Ytelser som tar sikte på å kompensere for inntektsbortfall på grunn av foreldreskap skal ikke tas i betraktning ved anvendelsen av forordningen artikkel 68 nr. 2 med hensyn til suspensjon av ytelser eller beregning av tilleggsbeløp.
2. En myndighet eller institusjon som i henhold til forordningen artikkel 68 nr. 2 skal suspendere en ytelse og utbetale et tilleggsbeløp, skal beregne det samlede beløpet familieytelser for hvert av de berørte barna for seg, suspendere ytelsene opp til det beløp som gis fra den andre staten og utbetale tilleggsbeløpet.

Kapitel 5

Rehabilitering

Artikkel 12

Samarbeid

1. I grenseoverskridende situasjoner skal de berørte institusjonene i den kompetente staten

og i bostedsstaten samarbeide for å sørge for støtte og aktive tiltak for personer med sikte på å påvirke mulighetene til å komme ut i eller gå tilbake til arbeid. Institusjonen i bostedsstaten skal, i samråd med institusjonen i den kompetente staten, sørge for de tiltak som er mulige innenfor rammen av landets lovgivning.

2. Dersom et tiltak vil kunne innebære endring av trygdemedlemskapet, skal institusjonene så langt mulig løse situasjonen til fordel for den enkelte.

Avdeling IV

Øvrige bestemmelser

Artikkel 13

Administrativ avtale

De kompetente myndighetene, eller den institusjon som utpekes av den kompetente myndigheten, skal inngå en administrativ avtale med de bestemmelser som er nødvendige for å sikre en enhetlig nordisk anvendelse av denne konvensjonen.

Artikkel 14

Administrativt samarbeid og forbindelsesorganer

1. Ved anvendelsen av denne konvensjonen skal myndigheter og institusjoner bistå hverandre i den utstrekning det er nødvendig.
2. I grenseoverskridende situasjoner skal de berørte myndighetene og institusjonene i de berørte statene samarbeide for å forbedre administrative rutiner, bistå hverandre og samarbeide i konkrete saker, spesielt når det gjelder lovvalgsspørsmål, med sikte på så langt mulig å løse situasjonen til fordel for den enkelte.
3. I hvert nordisk land skal det være et forbindelsesorgan som utpekes av den kompetente myndigheten.

Artikkel 15

Avkall på refusjon

1. I henhold til artiklene 35, 41 og 65 i forordningen gir de nordiske landene, om ikke annet avtales mellom to eller flere av landene, avkall på enhver refusjon mellom landene av utgifter til naturalytelser ved sykdom, svangerskap og fødsel samt ved yrkesskader og yrkessykdommer, til ytelser til arbeidsløse samt til administrativ og medisinsk kontroll.

2. Avkallet på refusjon skal også gjelde utgifter til tiltak som omfattes av artikkel 12 nr. 1 om rehabilitering.
3. Avkallet på refusjon omfatter ikke naturalytelser til personer som i henhold til forordningens artikler 20 nr. 1, 28 nr. 1 og 36 nr. 1 har fått tillatelse til å reise til et annet nordisk land for der å få den nødvendige sykehjelp som hans eller hennes tilstand krever.

Artikkel 16

Ikrafttredelse

1. Denne konvensjonen trer i kraft under forutsetning av at vedlegg VI til EØS-avtalen tilpasses forordning (EF) nr. 883/2004.
2. Denne konvensjonen trer i kraft den første dagen i den tredje måneden etter den måneden da samtlige regjeringer har meddelt den danske regjeringen at alle vilkår for konvensjonens ikrafttredelse er oppfylt.
3. For Færøyenes, Grønlands og Ålands vedkommende trer konvensjonen i kraft 30 dager etter at Danmarks, respektive Finlands, regjering har meddelt det danske utenriksministeriet at Færøyenes og Grønlands landsstyrelser, respektive Ålands lagting, har meddelt at konvensjonen skal gjelde for Færøyene og Grønland, respektive Åland.
4. I forbindelse med sin tilslutning skal Færøyenes og Grønlands landsstyrelser ta stilling til om personkretsen i artikkel 3 nr. 3 og de unntak i forordningen angående reglene om grunnpensjon som gjelder for Danmark, også skal gjelde for dem.
5. Det danske utenriksministeriet skal underrette de øvrige partene og Nordisk ministerråds sekretariat om mottagelsen av disse meddelelsene og om tidspunktet for konvensjonens ikrafttredelse.

Artikkel 17

Oppsigelse av konvensjonen

1. Dersom en part vil si opp konvensjonen, skal skriftlig meddelelse om dette sendes det danske utenriksministeriet, som skal underrette de øvrige partene om dette og om meddelelsens innhold.
2. Oppsigelsen får bare virkning for den part som har meddelt den og gjelder fra og med det

kalenderår som tar til minst seks måneder etter at det danske utenriksministeriet har mottatt meddelelsen om oppsigelse.

3. Oppsies konvensjonen, skal rettigheter som er ervervet på grunnlag av konvensjonen fortsatt bestå.

Artikkel 18

Overgangsbestemmelser

1. Når denne konvensjonen trer i kraft, opphører den nordiske konvensjonen om trygd av 18. august 2003 å gjelde. Denne konvensjonen skal ikke medføre reduksjon av ytelser som utbetales ved konvensjonens ikrafttredelse for så vidt gjelder ytelser som omfattes av konvensjonen. Når det gjelder Færøyene og Grønland, har konvensjonen av 18. august 2003 om trygd fortsatt gyldighet inntil det tidspunkt da denne konvensjonen tar til å gjelde, men ikke utover ett år etter konvensjonens ikrafttredelse i henhold til artikkel 16.
2. Har en person ervervet rett til grunnpensjon fra et nordisk land på grunnlag av botid i landet før 1. januar 1994, og det i samme periode er ervervet rett til arbeidspensjon i et annet nordisk land, skal grunnpensjon for slike perioder bare ytes fra sistnevnte land. Dersom det i en og samme periode er ervervet rett til arbeidspensjon fra flere nordiske land, og ett av dem også var vedkommendes bostedsland, skal grunnpensjon bare ytes fra sistnevnte land.
3. Krav om ytelser som framsettes etter denne konvensjonens ikrafttredelse, skal prøves etter denne konvensjonen også når kravene gjelder ytelser for tid før ikrafttredelsen.

Artikkel 19

Undertegning

Originalteksten til denne konvensjonen skal deponeres hos det danske utenriksministeriet, som skal tilsende de øvrige partene bekreftede kopier av teksten.

Til bekreftelse herav har de befullmektigede representanter undertegnet denne konvensjonen.

Utferdiget i Bergen 12. juni 2012 i et eksemplar på dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk, hvis tekster har samme gyldighet.

